

RP 190/2016 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Finlands Banks tjänstemän

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om Finlands Banks tjänstemän ändras så att den pensionsålder på 60 år som tillämpas i anställningsförhållanden som inletts före den 1 januari 1992 årligen höjs från och med ingången av 2018 enligt samma princip som det har föreskrivits om höjning av åldern för yrkesbaserad pension inom den offentliga sektorn. Det föreslås dessutom att avgångsåldern för Finlands Banks tjänstemän från och med ingången av 2018 höjs stegvis till 70 år så att den motsvarar den allmänna avgångsåldern för tjänstemän enligt statstjänstemannalagen.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2017.

MOTIVERING

1 Inledning

Närmare bestämmelser om grunderna för beräkning av pensionerna för Finlands Banks tjänstemän ingår i Finlands Banks pensionsstadga. Den särskilda ställning Finlands Banks tjänstemän intar framgår av de bestämmelser som reglerar deras pensioner. Skillnaderna i jämförelse med såväl den reglering som gäller statstjänstemän i övrigt som den som gäller pensioner har emellertid blivit allt mindre, särskilt under de senaste decennierna. Med denna utveckling mot en allt mer förenhetligad reglering sammanhänger också det förslag till ändring av pensionsförmånerna för en begränsad tjänstemannagrupp vid Finlands Bank som bankfullmäktige godkände i december 2015 och enligt vilket förmånerna ska ändras så att de bättre motsvarar den allmänna utvecklingen i fråga om pensionsregleringen.

2 Nuläge

Enligt 58 § i lagen om Finlands Banks tjänstemän (1166/1998) bestäms rätten till pension som bekostas av bankens medel i tillämpliga delar på samma grunder som när det gäller motsvarande statliga pensionsskydd. Närmare föreskrifter om utbetalningen av pensioner och familjepensioner samt om pensionsskyddet i övrigt meddelas i enlighet med 11 § 2 mom. 6 punkten i lagen om Finlands Bank (214/1998) i pensionsstadgan och familjepensionsstadgan.

Bankfullmäktige har med stöd av den lagen och 17 kap. i lagen om Finlands Banks tjänstemän senast fastställt Finlands Banks pensionsstadga den 15 december 2006.

Enligt 1 § 1 mom. i pensionsstadgan har Finlands Banks anställda rätt till pension av bankens medel i enlighet med det pensionsskydd som anges i lagen om statens pensioner (1295/2006) med beaktande av bestämmelserna om lagens syfte och tillämpningsområde (1 kap.), pensions- och rehabiliteringsförmåner (2 kap.), fastställande av pension (3 kap.), familjepension (4 kap.), ansökan om pension och förhandsbeslut (6 kap.) och utbetalning av pension (8 kap.) i tillämpliga delar. När det gäller ändringssökande (12 kap.) är det försäkringsdomstolen som gäller.

Avgångsåldern för Finlands Banks tjänstemän är 68 år enligt 27 § i lagen om Finlands Banks tjänstemän. En tjänstemans tjänsteförhållande upphör utan uppsägning eller annan åtgärd vars syfte är att tjänsteförhållandet ska upphöra vid utgången av den månad under vilken han eller hon uppnår avgångsåldern.

I enlighet med 58 § i lagen iaktas i tillämpliga delar de bestämmelser som gäller statens pensionsskydd på Finlands Banks tjänstemän. Inom banken har en lägre pensionsålder tillämpats, och den har i likhet med pensionsåldern inom staten skyddats vid tidigare pensionsreformer. Närmare bestämmelser om fastställande av pensionsåldern ingår i pensionsstadgan. I ikraftträdandebestämmelsen till den pensionsstadga som trädde i kraft den 1 januari 2005 hänvisas det till två olika arrangemang beträffande personlig pensionsålder.

I 14 punkten i ikraftträdandebestämmelsen skyddades de lägre pensionsåldrarna (den pensionsålder på 55 år som gällde före den 3 maj 1977, den pensionsålder på 60 år som gällde före den 1 januari 1992 och den pensionsålder på 63 år som gällde före den 1 december 1993). Genom den ändring av pensionsstadgan som bankfullmäktige godkände den 10 mars 1994 ändrades pensionsåldern retroaktivt så, att den blev 65 år för en s.k. gammal förmånstagare, om han eller hon är född efter 1959 eller om han eller hon inte före utgången av 1994 har minst 5 år anställningstid som räknas såsom pensionstid enligt pensionsstadgan. Pensionsåldern 63 år slopades genom ändringen. De pensionsåldrar som nämns ovan kallas personliga pensionsåld-

RP 190/2016 rd

rar. Dessa har emellertid inte någon motsvarighet i den nya pensionslagen för den offentliga sektorn. I 5 § i lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn (82/2016) föreskrivs följande. Om det för en arbetstagare som är född före 1960, på grundval av en anställning som varit i kraft före 1995 har fastställts en personlig, i enlighet med lagen om kommunala pensioner (549/2003), nedan KomPL, vägd eller i enlighet med lagen om statens pensioner (1295/2006), nedan StaPL, och pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (261/2008, upphävd genom lag 82/2016) graderad pensionsålder, och om denna pensionsålder är lägre än den lägsta åldern för ålderspension som föreskrivs i 10 § i pensionslagen för den offentliga sektorn, har arbetstagaren rätt att gå i ålderspension utan förtidsminskning efter att den personliga pensionsåldern har uppnåtts, förutsatt att de övriga förutsättningarna för ålderspension enligt pensionslagen för den offentliga sektorn uppfylls. Dessa statliga, personliga pensionsåldrar motsvarar de som bestäms i 15 punkten i ikraftträdandebestämmelsen i Finlands Banks pensionsstadga 2005 och som tillämpas på den personal som överfördes från bankinspektionen (11 personer). De personliga pensionsåldrarna i den personalgruppen varierar mellan 64 år och 64 år 8 månader. Dessa pensionsåldrar ändras enligt förslaget inte heller vid Finlands Bank. De som tillhör denna grupp har rätt att gå i pension vid den allmänna pensionsåldern, men det är först när de uppnår den personliga pensionsåldern som de får tillgodoräkna sig en högre pensionstillväxt.

En allmän pensionsreform genomförs som bäst, och den träder i kraft den 1 januari 2017. Från och med 2018 höjs den nedre åldersgränsen för ålderspension stegvis från 63 år till 65 år, också inom den offentliga sektorn. Andringen gäller dem som är födda 1955 eller senare. Också de yrkesbaserade pensionsåldrarna höjs. I samband med reformen införs en målsatt pensionsålder som kompenserar för livslängdskoefficientens inverkan. De personliga, graderade pensionsåldrarna förblir oförändrade. Pensionsreformen inverkar inte på pensionerna för dem som redan gått i pension och inte heller för dem som går i pension 2016.

Före reformen tillämpades s.k. flexibel pensionsålder, och från och med 2005 har man kunnat gå i ålderspension efter att ha fyllt 63 år, men senast vid 68 års ålder. Enligt de bestämmelser som trädde i kraft vid ingången av 2005 har man inom den offentliga sektorn kunnat välja mellan olika modeller. Man har kunnat gå i pension mellan 63 och 68 års ålder, vid den personliga pensionsåldern, vid den yrkesbaserade pensionsåldern eller vid avgångsåldern.

De yrkesbaserade pensionsåldrarna slopades inom den offentliga sektorn från och med den 1 juli 1989 och de som omfattades av dem fick välja om de ville behålla sin yrkesbaserade pensionsålder. Vid den pensionsreform som genomfördes inom den offentliga sektorn 2005 ändrades inte den yrkesbaserade pensionsåldern.

Åldersgränserna för personliga pensioner inom den offentliga sektorn höjs inte vid pensionsreformen 2017, eftersom de i allmänhet är högre än den nedre gränsen för ålderspension. Pensionsåldern inom den offentliga sektorn var ända in på 1990-talet 63 år och inom den privata sektorn 65 år. Under lågkonjunkturen övergick man inom den offentliga sektorn till en nedre gräns på 63–65 år. Den sänktes inte, även om åldersgränsen senare sänktes till 63 år inom den privata sektorn.

I och med den ändring av Finlands Banks pensionsstadga som trädde i kraft den 1 december 1993 fastställdes pensionsåldern till 65 år för nya anställningsförhållanden. Senare ändrades pensionsstadgan retroaktivt i mars 1994 genom de bestämmelser som trädde i kraft den 1 januari 1994. Enligt dem fastställdes pensionsåldern också för en så kallad gammal förmånstagare till 65 år, om han eller hon var född efter 1959 eller om han eller hon fram till utgången av 1994 hade minst fem år till pensionstid hänförlig tjänstgöringstid enligt pensionsstadgan. Pensionsåldern 63 år slopades i praktiken genom ändringen.

RP 190/2016 rd

I samband med de ändringar av pensionsstadgan som trädde i kraft vid ingången av 2005 beslöt man hålla fast vid vissa av de lägre pensionsåldrarna genom punkterna 14 och 15 i ikraftträdandebestämmelsen.

I 14 punkten fastställdes att en förmånstagare, trots ikraftträdandebestämmelsen i bankfullmäktiges beslut om ändring av Finlands Banks pensionsstadga (26.5.1989), vars pensionsålder enligt de bestämmelser i 3 § 1 mom. som gällde före den 3 maj 1977 är 55 år eller enligt de bestämmelser i 3 § 1 mom. som gällde före den 1 januari 1992 är 60 år eller [enligt de bestämmelser i 3 § 1 mom. som gällde före den 1 december 1993 är 63 år] har rätt att välja en särskild pensionsålder (personlig pensionsålder) och att gå i ålderspension vid den valda personliga pensionsåldern, om förmånstagarens anställning fortgår utan avbrott fram till pensionsåldern i fråga. Från och med ikraftträdandet av ändringarna i pensionsstadgan anses anställningen ha pågått utan avbrott, om villkoren enligt 1 § 2 mom. i pensionsstadgan är uppfyllda.

I 15 punkten fastställdes att den personliga pensionsålder som avses i 1 § 2 mom. i ändringarna av pensionsstadgan, trots vad som fastställts i 14 punkten, är 65 år för en ny förmånstagare som nämns i den punkten. Den personliga pensionsåldern för en i den punkten avsedd gammal förmånstagare är 65 år, om han eller hon är född efter 1959 eller om han eller hon inte fram till utgången av 1994 har minst 5 år anställningstid som räknas såsom pensionstid enligt pensionsstadgan. Den personliga pensionsåldern för andra än de som avses ovan fastställdes för den anställningstid som räknas som pensionstid före utgången av 1994 enligt följande:

Pensionstid minst	Pensionsålder
30 år	63 år
25 år	63 år 4 månader
20 år	63 år 8 månader
15 år	64 år
10 år	64 år 4 månader
5 år	64 år 8 månader

Utifrån denna ändring av pensionsstadgan har de personliga pensionsåldrarna för tjänstemännen vid Finlands Bank överstigit pensionsåldern 60 år, som nu föreslås bli ändrad.

Förslaget om att pensionsåldrarna vid Finlands Bank ska ändras gäller bara de som har rätt att gå i pension vid 60 års ålder. Alla de som har rätt till ålderspension vid 55 års ålder är redan i pensionsåldern och personer som uppfyller kriterierna för att gå i pension vid 63 års ålder i enlighet med övergångsbestämmelsen har inte funnits överhuvudtaget på grund av den korta övergångstiden.

Personalföreningen vid Finlands Bank, Suomen Pankin Henkilöstöyhdistys, jämställer de lägre pensionsåldrarna vid Finlands Bank med de personliga pensionsåldrar inom den offentliga sektorn som inte kommer att ändras i samband med den nu aktuella pensionsreformen. Begreppet yrkesbaserad pensionsålder används över huvud taget inte i Finlands Banks pensionsstadga. Enligt personalföreningens uppfattning ville man 2004 särskilja de lägsta pensionsåldrarna från de yrkesbaserade pensionsåldrarna och reglera dem på annat sätt. Personalföreningen anser därmed att det inte är motiverat att tillämpa de ändringar som gäller yrkesbaserad pensionsålder på pensionsåldrarna i fråga.

Bestämmelser om avgångsåldern för tjänstemän vid Finlands Bank har utfärdats senast 2004, och den är 68 år från och med den 1 januari 2005. Också då höjdes avgångsåldern på motsvarande sätt som i fråga om avgångsåldern för statens tjänstemän. Avgångsåldern för statens

RP 190/2016 rd

tjänstemän har höjts i samband med den allmänna pensionsreformen så att den motsvarar de ändrade åldersgränserna för ålderspension och de ändrade åldersgränserna för pensionstillväxt. Lagen om ändring av 35 § i statstjänstemannalagen (193/2016) trädde i kraft den 1 april 2016. Genom lagändringen höjs den allmänna avgångsåldern för tjänstemän stegvis till 70 år så att den är 68 år för dem som är födda 1957 eller tidigare, 69 år för dem som är födda 1958—1961 och 70 år för dem som är födda 1962 eller därefter.

I fråga om Finansinspektionen gäller 2 § 2 mom. i lagen om Finansinspektionen (878/2008): *På Finansinspektionens förvaltning ska utöver denna lag tillämpas lagen om Finlands Bank (214/1998), lagen om Finlands Banks tjänstemän (1166/198) och andra bestämmelser om Finlands Bank, om inte något annat föreskrivs i denna lag.* De bestämmelser som gäller pensionsålder och avgångsålder för Finlands Banks tjänstemän ska alltså också tillämpas på Finansinspektionens tjänstemän.

3 Föreslagna ändringar

Det föreslås i propositionen att pensionsåldern enligt Finlands Banks pensionsstadga för en närmare bestämd tjänstemannagrupp som har inlett sitt anställningsförhållande före den 1 januari 1992 så att den inte automatiskt följer den föreslagna allmänna ändringen av pensionsåldern enligt följande.

Om pensionsåldern enligt Finlands Banks pensionsstadga för en tjänsteman vars anställningsförhållande vid Finlands Bank har inletts före den 1 januari 1992 uppnås år

- 2018, höjs pensionsåldern med tre månader,
- 2019, höjs pensionsåldern med sex månader,
- 2020, höjs pensionsåldern med nio månader,
- 2021, höjs pensionsåldern med ett år,
- 2022, höjs pensionsåldern med ett år och tre månader,
- 2023, höjs pensionsåldern med ett år och sex månader,
- 2024, höjs pensionsåldern med ett år och nio månader,
- 2025 eller senare, höjs pensionsåldern med två år.

Förslaget har ingen direkt motsvarighet i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016, nedan kallad OffPL) eller lagen om införande av den, men principen för höjning av pensionsåldrarna motsvarar den ändring av de yrkesbaserade pensionsåldrarna som föreskrivits i 6 § i lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn. Bestämmelser om personlig pensionsålder ingår i 5 § i införandelagen. I detaljmotiveringen till paragrafen konstateras följande. I samband med pensionsreformen 1995 fastställdes en personlig pensionsålder för de före 1960 födda arbetstagare som vid den tidpunkten var anställda hos en kommun, staten, kyrkan och Folkpensionsanstalten. Pensionsåldern bestämdes på litet olika sätt för dem som omfattas av KomPL än för dem som omfattas av StaPL. Den vägda pensionsålderna beräknades inom systemet för kommunala pensioner med en dags noggrannhet för arbetstagare mellan 63 och 65 års ålder och för dem som omfattades av lagen om statens pensioner bestämdes den enligt intervaller på fyra månader. Den personliga pensionsåldern innebär att arbetstagaren genom att fortsätta arbeta fram till dess har rätt till den tilläggspensionsandel som har intjänats

RP 190/2016 rd

före 1995. Dessa personliga pensionsåldrar är allmänt taget högre än vad den lägsta åldern för ålderspension enligt OffPL är för olika åldersklasser. Vissa 1959 födda personer, vars personliga pensionsålder är 1–2 månader lägre än den framtida lägsta åldern för ålderspension, omfattas dock av den personliga pensionsåldern. Det föreslås i 1 mom. att dessa arbetstagare trots det ska ha rätt till ålderspension utan förtidsminskning även i den lägsta åldern för ålderspension. Det finns sammanlagt cirka 1 300 personer i denna grupp och de omfattas av KomPL.

Enligt 58 § i lagen om Finlands Banks tjänstemän har de anställda rätt till pension som bekostas av bankens medel i tillämpliga delar på samma grunder som när det gäller motsvarande statliga pensionskydd. Pensionsreformen 2017 ändrar pensionsåldern och Finlands Bank gör motsvarande förändringar i sitt eget pensionssystem. De lägre pensionsåldrarna som tillämpas av banken är baserade på dess egna beslut och de har inte till alla delar någon motsvarighet i statens pensionssystem.

Lagen om Finlands Banks tjänstemän känner inte till begreppet yrkesbaserad pensionsålder. Pensionsåldern för bankens tjänstemän har bestämts närmare utifrån Finlands Banks pensionsstadga. Pensionsstadgan har ändrat ett flertal gånger under det senaste decenniet. Den senaste ändringen trädde i kraft den 1 januari 2007.

Enligt förslaget ska en ny 58 b § fogas till lagen om Finlands Banks tjänstemän där det föreskrivs att pensionsåldern ska höjas stegvis för de åldersgrupper som framgår av bestämmelsen enligt följande. Den pensionsålder som tillämpas på tjänstemän som har inlett sitt anställningsförhållande före den 1 januari 1992 höjs så, att om pensionsåldern enligt Finlands Banks pensionsstadga inträder 2018 höjs den med tre månader, om den inträder 2019 med sex månader, om den inträder 2020 med nio månader, om den inträder 2021 med ett år, om den inträder 2022 med ett år och tre månader, om den inträder 2023 med ett år och sex månader, om den inträder 2024 med ett år och nio månader och om den inträder 2025 eller därefter höjs pensionsåldern med två år. Pensionsåldern stiger inte mer än så. Pensionsåldern kan enligt den hänvisningsbestämmelse som ingår i den föreslagna bestämmelsen inte någonsin stiga över den lägsta åldern för ålderspension i den egna åldersklassen. Motsvarande bestämmelser ingår i lagen om genomförande av pensionslagen för den offentliga sektorn.

3.1 Avgångsåldern för tjänstemän

Det föreslås att den allmänna avgångsålder enligt lagen om Finlands Banks tjänstemän ska höjas på motsvarande sätt som enligt statstjänstemannalagen. Tjänsteförhållandet avslutas utan uppsägning och uppsägningstid när tjänsteinnehavaren uppnår avgångsåldern. Den lägsta åldern för ålderspension kommer genom pensionslagen för den offentliga sektorn att höjas stegvis från 63 år till 65 år. I analogi med det höjdes den övre åldersgränsen för pensionstillväxt för anställda inom den offentliga sektorn stegvis till 70 år så att pensionen för dem som är födda 1957 och dessförinnan tillväxer fram till dess att de fyllt 68 år, för dem som är födda åren 1958–1961 fram till dess att de fyllt 69 år och för dem som är födda 1962 och därefter fram till dess att de fyllt 70 år.

Enligt förslaget ska 27 § i lagen om Finlands Banks pensioner höjas så att avgångsåldern för tjänstemännen stegvis höjs till 70 år på motsvarande sätt som den övre åldersgränsen för pensionstillväxt har höjts i pensionslagen för den offentliga sektorn.

4 Propositionens konsekvenser

De föreslagna ändringarna motsvarar den allmänna pensionsreformen och de har samma konsekvenser som den nya pensionslagstiftning som träder i kraft vid ingången av 2017. I den allmänna pensionsreformen understryks att det förväntade antalet levnadsår ökar, vilket talar

RP 190/2016 rd

för att arbetskarriären pågår till högre ålder innan pensionen börjar. Finlands Bank vill för sin del medverka till att arbetskarriärerna för tjänstemännen i alla kategorier blir längre också vid Finlands Bank.

De föreslagna ändringarna gäller bara de personer som inte har uppnått pensionsåldern före den 1 januari 2018. Det antal personer som har rätt att gå i pension vid 60 års ålder och uppnår pensionsåldern före den tidpunkten är enligt uppgift från Finlands Bank högst 68 personer. Pensionen växer under hela den tid de är anställda hos Finlands Bank. Till följd av ändringen kommer däremot deras pensioneringstid att i motsvarande mån bli kortare. Från Finlands Banks synpunkt sett ger den höjda pensionsåldern upphov till en senareläggning av utbetalningen av pensioner. Ändringen bedöms inte ha några särskilda ekonomiska konsekvenser för Finlands Banks operativa kostnader och pensionsansvar eller i vidare bemärkelse för samhällsekonomin.

Konsekvenserna av den höjda avgångsåldern är svåra att bedöma på förhand. I samband med en ändring av statstjänstemannalagen har det utifrån uppgifter från Kommunernas pensionsförsäkring framförts följande med avseende på avgångsåldrarna. De statligt anställda som gick i pension vid 68 års ålder direkt efter en anställning i statens tjänst var 8,7 procent 2013 och 13,1 procent 2014. De statistiska uppgifterna i fråga om statligt anställda är emellertid inte direkt jämförbara, eftersom uppgifterna också innefattar dem som gått i pension från ett förtroendeuppdrag vid 68 års ålder. Det är svårt att uppskatta hur många av dem som i nuläget skulle gå i pension vid 68 års ålder som kommer att fortsätta arbeta till 70 års ålder.

Enligt Finlands Banks statistiska uppgifter har cirka 240 personer gått i pension efter 2005. Av dem gick fem personer i pension först vid avgångsåldern, alltså i genomsnitt cirka var femtionde. Av dessa fem gick tre i pension under 2016.

5 Beredningen av propositionen

Förslaget till proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet på initiativ av Finlands Bank.

Förslaget till proposition sändes på remiss till social- och hälsovårdsministeriet, Finlands Bank, Finansinspektionen och personalföreningen vid Finlands Bank.

Social- och hälsovårdsministeriet föreslår i sitt utlåtande att det till lagen om Finlands Banks tjänstemän fogas en bestämmelse som motsvarar 6 § 3 mom. lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn. Enligt bestämmelsen kan pensionsåldern höjas högst till den lägsta ålder för ålderspension som föreskrivs för åldersklassen i fråga. Genom tillägget säkerställs att pensionsåldern inte kan höjas för någon så att den är högre än den lägsta åldern för ålderspension. Kommentaren har beaktats som sådan i form av ett tillägg till propositionen.

Finlands Bank framhöll i sitt utlåtande till pensionsreformen 2017 att det med tanke på balansen inom den offentliga ekonomin och trycket på en höjning av arbetspensionsavgiften är nödvändigt att förlänga tiden i arbetslivet. Pensionsreformen gäller också den offentliga sektorn. På motsvarande grunder och med iakttagande av likställighetsprincipen ansåg Finlands Bank det vara befogat att de lägre pensionsåldrarna för bankens tjänstemän höjs enligt samma princip som den som används för att fastställa yrkesbaserade pensionsåldrar enligt ikraftträdandebestämmelsen i pensionslagen för den offentliga sektorn. Finlands Bank ansåg också att höjningen av avgångsåldern enligt utkastet till proposition och motiveringen till förslaget kan understödjas.

Finansinspektionen hade ingen kommentar till propositionen.

RP 190/2016 rd

Personalföreningen vid Finlands Bank motsatte sig förslaget och ansåg att den personliga pensionsåldern på 60 år för en begränsad och slutna grupp tjänstemän vid Finlands Bank bör bevaras. Personalföreningen motiverade sin ståndpunkt genom att likställa de lägre pensionsåldrarna vid Finlands Bank med de personliga pensionsåldrarna inom den offentliga sektorn som inte ändras i pensionslagen för den offentliga sektorn och hänvisade till att pensionsåldrarna vid Finlands Bank inte heller tidigare har jämförts med yrkesbaserade pensionsåldrar och till att propositionen har obetydliga ekonomiska konsekvenser. Personalföreningen konstaterade därefter att de lägre pensionsåldrarna också kan jämföras med tilläggs-pensionsarrangemang. Något förslag till hur avgångsåldern för Finlands Banks tjänstemän kunde höjas framlades inte.

Trots personalföreningens invändningar har det inte ansetts nödvändigt att ändra innehållet i eller motiveringen till lagförslaget i ljuset av verkningarna av den maximala höjning av pensionsåldern som social- och hälsovårdsministeriet föreslagit.

6 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I enlighet med 80 § i grundlagen utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter genom lag, och ändringen av pensionsgrunderna genomförs därför genom en ändring av lagen om Finlands Banks tjänstemän. Grundlagsutskottet tog 2015 ställning till höjningen av den allmänna pensionsåldern i sitt utlåtande GrUU 16/2015 rd i samband med regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagstiftningen om arbetspensionssystemet och konstaterade då följande. De bestämmelser som gäller höjning av den allmänna yrkesbaserade pensionsåldern leder sammantaget inte till en oskäligen försvagning av pensionsförmåner för dem som valt det yrkesbaserade pensionssystemet, och utskottet ansåg därför att lagförslagen till denna del kunde behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Grundlagsutskottet ansåg att man vid bedömningen av förslaget för det första måste notera att ändringen inte betyder att rätten till yrkesbaserad pensionsålder slopas, utan att den yrkesbaserade pensionsåldern höjs stegvis på motsvarande sätt som den allmänna pensionsåldern. Denna lösning understryker vikten av likabehandling och kan med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna anses utgöra en godtagbar grund för höjning av den yrkesbaserade pensionsåldern. Ett för minst femton år sedan gjort val om att kvarstå i det yrkesbaserade pensionssystemet utgör enligt utskottet inget absolut hinder för att höja den yrkesbaserade pensionsåldern i ett läge där också den allmänna pensionsåldern stiger.

Vid sin granskning av regleringens proportionalitet ansåg grundlagsutskottet det vara avgörande att höjningen av pensionsåldern inte får vara oskäligen. Den yrkesbaserade pensionsåldern ska enligt förslaget höjas första gången 2018, så den första åldersklassen får cirka ett års anpassningstid från det att lagen träder i kraft. Ändringen genomförs stegvis och är tämligen måttlig. En höjning av den yrkesbaserade pensionsåldern med två år kan i sig anses vara en ganska betydande höjning, men berör endast dem som då lagen träder i kraft kommer att uppnå pensionsåldern först 2025 eller senare.

De särskilda bestämmelser om pensionsålder som fogats till Finlands Banks pensionsstadga är inte direkt jämförbara med begreppen yrkesbaserad pensionsålder och personlig pensionsålder som använts i regleringen om den offentliga sektorn. Det bör också beaktas att de så kallade personliga pensionsåldrarna har satts högre än de som gäller ålderspension i pensionslagstiftningen.

Eftersom den föreslagna höjningen av pensionsåldern trots det enligt förslaget ska följa den yrkesbaserade pensionsåldern och höjas stegvis för vissa bestämda kategorier av tjänstemän, kan höjningens förenlighet med grundlagen bedömas på samma grunder som de grundlagsut-

RP 190/2016 rd

skottet använt vid sin bedömning av höjningen av den yrkesbaserade pensionsåldern, även om Finlands Banks pensionsstadga inte använder det begreppet.

Med stöd av vad som anförts ovan anser regeringen att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

7 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om Finlands Banks tjänstemän

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finlands Banks tjänstemän (1166/1998) 27 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1231/2004, samt
fogas till lagen en ny 58 b § som följer:

27 §

Den allmänna avgångsåldern för tjänstemän är 70 år.

58 b §

Den pensionsålder på 60 år som tillämpas i sådana anställningsförhållanden till Finlands Bank som inletts före den 1 januari 1992 höjs så att om pensionsåldern enligt Finlands Banks pensionsstadga uppnås

- 2018, höjs pensionsåldern med tre månader,
- 2019, höjs pensionsåldern med sex månader,
- 2020, höjs pensionsåldern med nio månader,
- 2021, höjs pensionsåldern med ett år,
- 2022, höjs pensionsåldern med ett år och tre månader,
- 2023, höjs pensionsåldern med ett år och sex månader,
- 2024, höjs pensionsåldern med ett år och nio månader,
- 2025 eller därefter, höjs pensionsåldern med två år.

Den pensionsålder på 60 år som avses i 1 mom. kan dock höjas högst till den lägsta ålder för ålderspension som föreskrivs för åldersklassen i fråga i 10 § 2 och 3 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 27 § 1 mom. träder i kraft den 1 januari 2018 stegvis så att avgångsåldern är 68 år för personer födda 1957 eller tidigare, 69 år för personer födda 1958–1961 och 70 år för personer födda 1962 eller senare.

Helsingfors den 13 oktober 2016

Vid förhinder för statsministern, kommun- och reformminister

Anu Vehviläinen

Finansminister Petteri Orpo

Lag

om ändring av lagen om Finlands Banks tjänstemän

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finlands Banks tjänstemän (1166/1998) 27 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1231/2004, samt
fogas till lagen en ny 58 b § som följer:

Gällande lydelse

27 §
Den allmänna avgångsåldern för tjänstemän är 68 år.

Föreslagen lydelse

27 §
Den allmänna avgångsåldern för tjänstemän är 70 år.

58 b §

Den pensionsålder på 60 år som tillämpas i sådana anställningsförhållanden till Finlands Bank som inletts före den 1 januari 1992 höjs så att om pensionsåldern enligt Finlands Banks pensionsstadga uppnås

2018, höjs pensionsåldern med tre månader,

2019, höjs pensionsåldern med sex månader,

2020, höjs pensionsåldern med nio månader,

2021, höjs pensionsåldern med ett år,

2022, höjs pensionsåldern med ett år och tre månader,

2023, höjs pensionsåldern med ett år och sex månader,

2024, höjs pensionsåldern med ett år och nio månader,

2025 eller därefter, höjs pensionsåldern med två år.

Den pensionsålder på 60 år som avses i 1 mom. kan dock höjas högst till den lägsta ålder för ålderspension som föreskrivs för åldersklassen i fråga i 10 § 2 och 3 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016).

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagens 27 § 1 mom. träder i kraft den 1 ja-*

RP 190/2016 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

nuari 2018 stegvis så att avgångsåldern är 68 år för personer födda 1957 eller tidigare, 69 år för personer födda 1958–1961 och 70 år för personer födda 1962 eller senare.